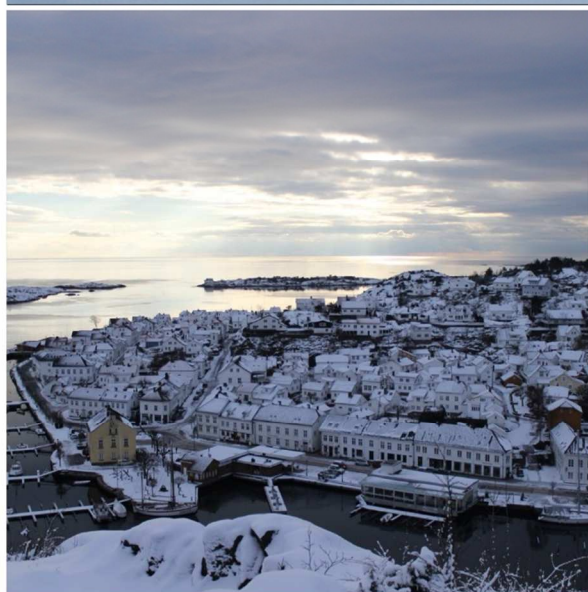

ØSTRE AGDER
S P A R E B A N K

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2017

133. Forretningsår

INNHold

1. Tillitsvalgte og ansatte.....	side 3
2. Leder.....	side 4
3. Banken og lokalsamfunnet.....	side 7
4. Hovedtall.....	side 8
5. Styrets årsberetning.....	side 9
6. Resultatregnskap	side 19
7. Balanse	side 20
8. Generelle regnskapsprinsipper	side 22
9. Noter	side 25
10. Kontantstrømanalyse	side 36
11. Revisors beretning	side 37

Tillitsvalgte og ansatte

Generalforsamlingen:

Innskytervalgte medlemmer: medlemmer:

Kjell Arild Haugen
Bente Moe
Isak Sørbø
Samuel A. Larsen
Per Selås
Olav Magne Kvisli
Anne Merete Loftesnes
Tjøstolv Espeland

Kommunevalgte medlemmer:

Morten Sverre Presthagen
Hans Martin Ulltveit
Aud Torunn Vegerstøl
Eystein Loftesnes

Ansattevalgte

Hugo A. Hansen
Tove Urfjell
Knut Olaf Lindtveit
Jørgen Songedal

Ansatte:

Ausland, Erling
Bråten, Geir
Eriksen, Nina
Eskeland, Karin
Ettestøl, Marte Lia
Fjellheim, Mette Moe
Flaten, Kari A.
Grudal, Karin
Hansen, Hugo A
Haugestøl, Mari-Anne

Heiland, Inger J
Holte, Nina
Hveem, Ellen Sofie L.
Jonassen, Grete
Kivela, Lene M. S
Lindstøl, Bente L..
Lindtveit, Knut Olaf
Nes, Lillian
Sandåker, Susan
Simonstad, Sølvi Anita B.

Songedal, Jørgen
Stebekk, Jan Birger
Ulltveit, Jorunn
Urfjell, Tove
Valle, Liv Marit
Vegerstøl, Karen
Winterkjær, Ellen S
Aanonsen, Kjetil

Styret

Hans A. Iversen
styrets leder

Jan Kenneth De Bartolo
styrets nestleder

Olav Voie

Mette-Marit Salvesen

Grete Jonassen
Ansattes representant

Sølvi Anita Simonstad
Observatør

Året 2017 har vært preget av jevn og god aktivitet innenfor bankens ulike forretningsområder. Det er stor konkurranse om kundene, men også i 2017 har banken fått mange nye kunder, og kundeavgangen har vært minimal. Dette setter vi umåtelig stor pris på. Tilbakemeldinger fra eksisterende og nye kunder tyder på at nærhet, personlige relasjoner og korte beslutningsveier blir verdsatt, og at dette er viktige konkurransefortrinn for lokalbanken. Stadig flere av bankens kunder tar i bruk selvbetjeningsløsninger, og Mobilbank-appen har blitt spesielt godt mottatt. Kundene løser mer og mer av de daglige bankoppgavene selv, men samtidig opplever banken at kundenes behov for rådgivning øker. For oss er det viktig at kundene opplever god rådgivning og at vi er til stede når kundene i ulike faser av livet har behov for hjelp til å ta gode økonomiske valg.

Internt i banken ble 2017 i stor grad preget av forberedelser til, og gjennomføringen av, fusjonen mellom Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank.

Den 21. februar 2017 traff generalforsamlingene i begge banker vedtak om fusjon, og godkjente styrenes forslag til Fusjonsplan mellom Gjerstad Sparebank som overtakende bank og Vegårshei Sparebank som overdragende bank. Finanstilsynet ga tillatelse til sammenslåingen den 10. mai 2017.

Den fusjonerte banken, som fikk navnet Østre Agder Sparebank, er en selvstendig, lokal sparebank med hovedkontor i Gjerstad, og med bankkontorer på Vegårshei, i Risør og i Tvedestrand.

Banken har en sterk lokal markedsposisjon og driver tradisjonell fullservice bankvirksomhet.

VISJON

Østre Agder Sparebank skal være en lokal og selvstendig bank som skal delta i samfunnsutviklingen i bankens nærrområde.

FORRETNINGSIDÈ

Østre Agder Sparebank skal gjennom god service og lokalkunnskap dekke kundenes behov for finansielle tjenester til riktige betingelser.

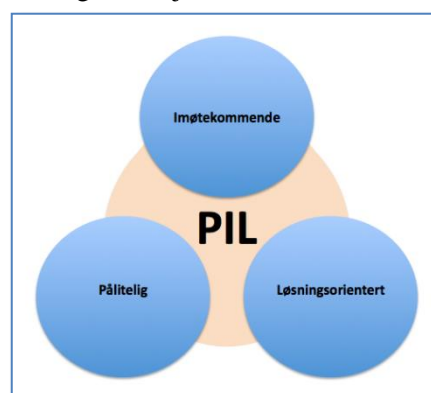
Østre Agder Sparebank skal være en solid bank som drives etter sunne økonomiske prinsipper og som bidrar til verdiskaping i bankens nærrområde.

KJERNEVERDIER

I fusjonsprosessen har bankens ansatte arbeidet mye med organisasjonskultur og har etablert følgende kjerneverdier som skal gjenspeile kulturen i Østre Agder Sparebank:

Pålitelig - Imøtekommende - Løsningsorientert

Figur 1: Kjerneverdier

FUSJONSPROSJEKT

Bankene organiserte fusjonen som et prosjekt, ledet av et prosjektstyre bestående av styreleder, nestleder, banksjef og tillitsvalgte fra begge bankene, og med banksjef for den fusjonerte banken som prosjekteier og prosjektleder.

Prosjektet ble på den ene siden rigget som et teknisk fusjonsprosjekt, hvor ulike eksterne samarbeidsaktører innenfor IT, Eika Gruppen osv. deltok, samt et internt fusjonsprosjekt med bred involvering av alle bankens ansatte, hvor det ble jobbet med kultur, organisasjonsstruktur, bedriftsavtale, profilpakke, marked/salg, strategi m.m

Ledergruppe og sentrale fellesfunksjoner ble etablert ultimo juni 2017, og øvrige ansatte fikk sin innplassering i ny bankorganisasjon primo oktober 2017.

Den juridiske fusjonen fant sted 1. oktober 2017.

Ledelsen i Østre Agder Sparebank

Fra venstre:

Karin Eskeland, leder risiko- og compliance

Geir Bråten, leder økonomi

Ellen S. Winterkjær, leder HR

Jan Birger Stebekk, leder marked

Nina Holte, adm. banksjef

Hugo Hansen, leder kreditt

Den tekniske fusjonen ble gjennomført i helgen 17.-19. november 2017, etter nøye planlegging, prøvekonverteringer og generalprøve.

Det tekniske fusjonsprosjektet, så vel som de interne fusjonsprosjektene, må sies å ha vært meget vellykkede, og i samsvar med mål og tidsplan.

Den 27. november 2017 ble Østre Agder Sparebank formelt åpnet i alle de 4 kommunene hvor banken skal ha kontor (Gjerstad, Vegårshei, Risør og Tvedestrand), med avduking av nye skilt og nytt banknavn og med taler fra ordførere og banksjef.

Ordfører i Gjerstad kommune, Inger Løite, foretok «nyåpningen» ved bankens hovedkontor.

På Vegårshei og i Gjerstad var det i tillegg fremføring av sanger fra barnehagebarn i henholdsvis Dyrebo Barnehage og Visedal barnehage. Det var god oppslutning blant kunder og ansatte om arrangementene og fremmøtte ble servert bløtkake, munker og kaffe.

Ordfører på Vegårshei, Kirsten Myren, under avdukingen på Vegårshei.

EMISJON

Styret besluttet den 14. desember 2017 å foreslå for generalforsamlingen at banken etablerer eierandelskapital i størrelsesorden NOK 31,5 – 42 millioner ved utstedelse av minimum 300 000 og maksimum 400 000 egenkapitalbevis, hvert pålydende NOK 100 og til tegningskurs NOK 105 ("Emisjonen"). Det er etablert et garantikonsortium som sikrer minstetegning i Emisjonen med et brutto emisjonsproveny på NOK 31,5 millioner. Styrets forslag ble enstemmig godkjent i generalforsamlingsmøte 10. januar 2018. Gjennomføringen betinger nødvendige tillatelser fra Finanstilsynet.

Østre Agder Sparebank har planer om ytterligere vekst i bankens markedsområde, og kapitalbehovet skyldes primært et ønske om å styrke ren kjernekapital for å sikre denne veksten. Østre Agder Sparebank skal fortsatt bidra til langsiktig verdiskapning og regional utvikling, og mener at emisjonen styrker mulighetene til å oppfylle disse målene.

DEN BESTE BANKEN FOR VÅRE KUNDER

For at den «nye» banken skal lykkes, er det helt avgjørende at vi har dyktige og engasjerte medarbeidere som trives på jobb. Vi skal legge til rette for å ha et godt arbeidsmiljø, og gjennom kompetanseutvikling, gode resultater, fornøyde kunder og gode kolleger, skal vi kontinuerlig jobbe med forbedrings og utviklingstiltak, slik at vi styrker vår posisjon ytterligere og kan være den beste banken for våre kunder.

Østre Agder Sparebank har som mål å være nær, lokal og personlig, og bankens kunderådgivere skal være imøtekommende, profesjonelle og bistå kundene i å finne gode helhetlige løsninger for sin økonomi.

Jeg vil benytte anledningen til å berømme alle bankens medarbeidere for stor innsats og engasjement i arbeidet med å slå bankene sammen og skape et solid fundament for en fremtidig sterk og lokal sparebank som skal utgjøre en positiv forskjell for kunder og lokalsamfunn.

Vi skal stå på for at kundene også i tida som kommer vil sette pris på vår service, våre produkter og tjenester og bankens tilstedeværelse med kontorer i Gjerstad, Vegårshei, Risør og Tvedestrand.

Østre Agder Sparebank
- Nær deg hele livet

Gjerstad 24. januar 2018

Nina Holte
Adm. banksjef

Banken og lokalsamfunnet

Østre Agder Sparebank har en betydelig markedsandel og en sterk posisjon i kommunene Gjerstad, Vegårshei og Risør, samt en mindre andel også i Tvedestrand.

Det er viktig for banken å yte aktiv kundeomsorg og være til stede for kundene. Banken ønsker i tillegg å gi noe tilbake til lokalsamfunnene og styrke disse, og bidrar derfor også med store beløp i sponsorstøtte og gaver.

Mange frivillige lag og foreninger mottar hvert år økonomisk støtte, og banken sponser unge talenter, idrettslag, musikkorps, 4H-klubber, fattigdomsprosjekt, Abelsenteret, konserter kulturarrangementer osv.

Gjerstad Idrettslag er et aktivt lag med ca. 550 medlemmer. Østre Agder Sparebank er stolt hovedsponsor og bidrar med betydelig støtte til laget hvert år.

Vegårshei idrettslag er også et stort idrettslag med ca. 720 medlemmer. Banken er stolt hovedsponsor også for dette laget, og bidrar årlig med stor støtte.

Risør Festuke er en 9-dagers festival med fokus på aktiv høstferie med idrett, kultur og handel i Risør. Banken er stolt hovedsponsor.

Vegårshei Ski- og Aktivitetscenter er et aktivitetscenter for hele regionen, og er også fylkesanlegg for langrenn og hopp. Banken er stolt hovedsponsor.

Gjerstad skolekorps bidrar med mange gode musikkarrangement i området vårt. Banken er en stolt hovedsponsor også her.

Hovedtall 2017

Regnskapsresultatene som presenteres for perioden 2015 – 2017 er sammenslåtte tall for Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank.

	2015	2016	2017
Resultat			
Netto renteinntekter	40.538	41.915	42.365
Øvrige driftsinntekter	18.430	18.983	21.961
Driftskostnader	39.167	42.034	56.343
*)herav fusjonskostnader			9.078
Verdipapirinntekter	6	1.657	1.168
Driftsresultat	19.807	20.521	7.984
Tap på utlån og garantier	2.327	2.174	998
Nedskrivning av verdipapirer			-2.443
Resultat av ordinær drift før skatt	17.480	18.347	4.543
Resultat av ordinær drift etter skatt	13.026	14.801	3.341
Balanse:			
Utlån brutto inkl. Eika Boligkreditt	2.473.009	2.650.564	2.751.261
Innskudd fra kunder	1.595.959	1.697.719	1.682.016
Egenkapital	178.208	192.809	203.899
Forvaltningskapital	2.076.713	2.217.176	2.208.223
Nøkkeltall:			
Rentenetto i % av GFK	1,93 %	1,93 %	1,85 %
Kostnader i % av GFK	1,87 %	1,93 %	2,46 %
Tap i % av brutto utlån	0,11 %	0,10 %	0,05 %
Resultat før skatt i % av GFK	0,83 %	0,84 %	0,20 %
Resultat etter skatt i % av GFK	0,62 %	0,68 %	0,15 %
Ren kjernekapitaldekning	14,53 %	15,31 %	14,76 %
Kjernekapitaldekning	17,80 %	19,57 %	17,92 %
Kapitaldekning	17,80 %	20,54 %	18,81 %
Egenkapitalavkastning	7,69 %	8,31 %	1,73 %
Kostnader/inntekter justert for	65,73 %	70,36 %	89,21 %
Innskudd i % av brutto utlån	90,23 %	92,57 %	89,94 %
Vekst:			
Utlånsvekst in. Eika Boligkreditt	6,27 %	7,18 %	3,80 %
Innskuddsvekst	2,40 %	6,38 %	-0,92 %
Bemanning:			
Gjn.sn. antall årsverk i året	27,7	27,7	26,7

Årsberetning 2017

OM BANKEN

Østre Agder Sparebank ble opprettet ved sammenslutning av Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank den 1. oktober 2017. Gjerstad Sparebank ble opprinnelig stiftet i 1884, mens Vegårshei Sparebank ble stiftet i 1903. Målet med fusjonen var å styrke bankene Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank ytterligere som en lokal sparebank som skal bidra til utviklingen i lokalsamfunnet. Begge bankene har hatt sterke markedsposisjoner i sine lokalsamfunn, og denne posisjonen skal videreføres og forsterkes i hele østregionen i Aust Agder. En sammenslått bank vil få større risikoevne og kapasitet, og kan ta større engasjementer innenfor bedriftsmarkedsområdet og bidra til at flere lokale småbedrifter får finansiering.

Østre Agder Sparebank skal være en solid bank som drives etter sunne økonomiske prinsipper og bidrar til verdiskapning i bankens nærområde. Banken ønsker å videreutvikle sterke og kompetente fagmiljøer, og være en god og attraktiv arbeidsgiver.

Banken driver tradisjonell fullservice bankvirksomhet. Østre Agder Sparebank er et komplett finanshus, med alle typer produkter innenfor dagligbank, finansiering, sparing og forsikring.

Banken har hovedkontor i Gjerstad kommune. I tillegg har banken kontorer på Vegårshei, i Risør og Tvedestrand. Banken tilbyr tjenester både til personkunder og næringskunder. Bankens personkunder utgjør omkring 84,9 % av bankens utlånsvolum, og omkring 84,9 % av disse bor i Aust-Agder.

Banken har 28 ansatte.

Forvaltingskapitalen er på NOK 2,2 milliarder, og ytterligere NOK 0,9 milliarder er overført til forvaltning hos Eika Boligkreditt AS.

OM NORSK ØKONOMI I 2017

Norsk økonomi vendte tilbake til normal vekst igjen i 2017, etter svak utvikling i de foregående to år, drevet av økte boliginvesteringer og god vekst i det private konsum.

BNP for Fastlands-Norge økte med om lag 2 % i 2017 skal en tro et gjennomsnitt av prognosegivere, med en vekst i privat konsum på hele 2,5 % fra året før.

Boliginvesteringene økte markert, drevet av de senere års sterke prisvekst for brukte boliger.

Arbeidsledigheten målt ved arbeidskontorene falt fra 4,4 % i desember 2016 til om lag 4,0 % ved utgangen av 2017. Et strammere arbeidsmarked som ikke ser ut til å ha gitt økt lønnspress dette år. For 2017 vil lønnsvekst bli om lag 2,5 %. Konsumprisveksten steg med normale 1,8 % fra 2016 til 2017.

2017 var året da prisene i boligmarkedene i Norge fikk et markert omslag, med en nedgang i andre halvår etter flere år med sterk prisvekst. Boligprisveksten i hovedstaden fikk det sterkeste omslag, men omslaget var tydelig også i våre andre storbyer.

Norges Bank holdt rentene uendret gjennom året, med en foliorente på 0,5 %. I løpet av året holdt bankenes utlånsrente for flytende boliglån seg ganske stabil på 2,5 %.

Kredittveksten for husholdninger var på 6,4 % fra november 2016 til samme måned i 2017. Husholdningenes gjeld er nå rekordstor, til tross for at boligprisene har falt tilbake. For å bremse låneveksten innførte Finanstilsynet forsommeren 2017 nye og strengere retningslinjer for forbrukslån. Boliglånsforskriften fra desember 2016 ble videreført, og bankene fikk krav om økt motsyklisk kapitalbuffer, opp fra 1,5 til 2,0 %, fra januar 2018.

Hverken boligprisfall, innstramninger i boliglånsforskriften eller nye retningslinjer for forbrukslån har så langt klart å få ned gjeldsveksten merkbart. Husholdningenes høye gjeldsbyrde var en sårbarhet i økonomien i 2017, en sårbarhet som vedvarer inn i 2018.

Egenkapitalbevis viste en sterk utvikling gjennom 2017. OSEEX, som er delindeksen for egenkapitalbevis på Oslo Børs, steg med 25 % gjennom året.

Ved utgangen av 2017 var utsiktene for 2018 gode for de fleste næringer utenom boligbygging hvor tidene er mere usikre enn de har vært i senere år.

Konsensusestimater tilsier at vi får en vekst på om lag 2 % i Fastlands-Norges BNP.

LOKALT

Lokalt har det også i 2017 hersket noe usikkerhet rundt endringene i oljebransjen og mekanisk industri, og hvilke konsekvenser senere års svake økonomisk vekst skulle få for bedrifter, sysselsetting og folks økonomi. Enkelte lokale bedrifter har slitt, og det har vært nedbemanninger flere steder, mens andre igjen kan vise til vekst og positiv utvikling.

Arbeidsledighet

Arbeidsledigheten i Aust-Agder var på 3 % ved utgangen av desember 2017. I Gjerstad kommune var 2,9 % av arbeidsstyrken helt ledig pr. desember 2017, mens tilsvarende tall for Risør var på 3,2 %. I Vegårshei kommune var 2,2 % av arbeidsstyrken helt ledig pr. desember 2017, mens i Tvedestrand var ledigheten på 3,2 %.

Befolkningsutvikling.

I følge Statistisk Sentralbyrå (SSB) er befolkningsveksten i Norge i 2017 beregnet til å bli på 38.500 personer. Folketallet i landet blir dermed totalt på 5,3 millioner mennesker. I Aust-Agder er beregnet folkevekst på 590, som gir en befolkning i fylket på til sammen 117.263. Befolkningstallene i Østregionen holder seg relativt stabile.

For kommunene Gjerstad, Vegårshei og Risør har det vært en liten nedgang i befolkningstallet i 2017, mens Tvedestrand har hatt en liten økning (+ 20 personer). SSB har beregnet følgende befolkningstall pr. 31. desember 2017:

Gjerstad kommune: 2.477 innbyggere
Vegårshei kommune: 2.089 innbyggere
Risør kommune: 6.893 innbyggere
Tvedestrand kommune: 6.071 innbyggere

Spørsmål om hvordan man kan oppnå befolkningsvekst er et tilbakevendende tema for de lokale politikerne. Det er forventninger om at den etterlengtede nye strekningen på E-18 mellom Tvedestrand og Arendal, som skal stå klar i 2018, vil gi positive ringvirkninger for bosetting og aktivitet i hele østregionen.

Kampen for en jernbanestasjon på Brokelandsheia, med sammenkobling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen, er også en sak som kan komme til å få betydning for videre vekst i Gjerstad og omkringliggende kommuner.

Når det gjelder bankens primærområde, har man i liten grad vært berørt av den store økningen i boligpriser som storbyregionene har opplevd de siste årene, og det er lite som tyder på at man står overfor noen boligboble i vår region. Mange av bankens kunder er imidlertid bosatt andre steder i Norge, blant annet i Oslo-området, og banken finansierer boliger i dette markedet.

TEAM VEGÅRSHEI

Banken har vært forberedt på at flere kunder ville få utfordringer med sin personlige økonomi ved permitteringer, arbeidsledighet osv. Det viser seg imidlertid at kundene er flinke til å ta kontakt når de ser at det kan oppstå økonomiske utfordringer, samt at bankens kunderådgivere kommer raskt på banen og finner gode løsninger i samarbeid med kundene. Å være en lokalbank som kjenner sine kunder er ofte en stor fordel, og mange setter pris på å kunne stikke innom lokalbanken og få god personlig rådgivning og hjelp.

TEAM GJERSTAD

TEAM RISØR

EIKA ALLIANSEN

Østre Agder Sparebank er aksjonær i Eika Gruppen AS. Eika Alliansen består av 69 lokalbanker, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt. Eika Alliansen har en samlet forvaltningskapital på over 400 milliarder kroner, nær en million kunder og mer enn 3000 ansatte. Dette gjør Eika Alliansen til en av de største aktørene i det norske bankmarkedet - og en av de viktigste aktørene for norske lokalsamfunn.

Lokalbankene ved din side

Lokalbanker har bidratt til økonomisk utvikling og trygghet for privatkunder og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Lokalbankene i Eika Alliansen har full selvstendighet og styring av egen strategi og sin lokale merkevare.

Nærhet og personlig engasjement for kundene og lokalsamfunnet, kombinert med inngående kunnskap om kundenes behov og bedriftenes lokale marked, er lokalbankenes viktigste konkurransefortrinn.

Lokalbankene i Eika Alliansen har blant landets mest tilfredse kunder både i personmarkedet og bedriftsmarkedet. Med 69 lokalbanker med 200 bankkontorer i 148 kommuner representerer lokalbankene en viktig aktør i norsk finansnæring og bidrar til næringslivets verdiskaping og arbeidsplasser i mange norske lokalsamfunn.

Eika Gruppen styrker lokalbanken

Eika Gruppens visjon er «Vi styrker lokalbanken».

Eika Gruppen utgjør finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjernevirksomhet er tjenesteleveranser til lokalbanken og lokalbankens kunder. Eika Gruppen utvikler og leverer tjenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løsninger og kompetanse som skal sikre videre vekst og utvikling i bankene, lokalsamfunnet og ikke minst for kundene. Produktselskapene i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer et bredt spekter av finansielle produkter, kommersielle løsninger og kompetansehevende tjenester.

Eika Boligkreditt sikrer lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er et kredittforetak som er eid av 67 norske lokalbanker og OBOS. Eika Boligkreditt har som hovedformål å sikre lokalbankene tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittforetak og finansierer sin utlånsvirksomhet ved utstedelse av internasjonalt ratede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Det innebærer at Eika Boligkreditt har mulighet til å oppta lån i det norske og internasjonale finansmarkedet, og til enhver tid søke finansiering der man oppnår markedets beste betingelser. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankene dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan opprettholde konkurransekraften i forhold til større norske og internasjonale banker.

REGNSKAP 2017

Østre Agder Sparebank er et resultat av fusjonen mellom Gjerstad Sparebank som overtakende bank, og Vegårshei Sparebank som overdragende bank. Regnskapsmessig fusjon ble gjennomført med virkning fra 1. oktober 2017. Resultatregnskapet viser kun driften til Gjerstad Sparebank for hele året, samt Vegårshei Sparebank fra og med 1.10.2017. Redegjørelsen i i årsberetningen dekker derimot de sammenslåtte tall for fusjonert bank, jfr. også tabell for hovedtall 2017.

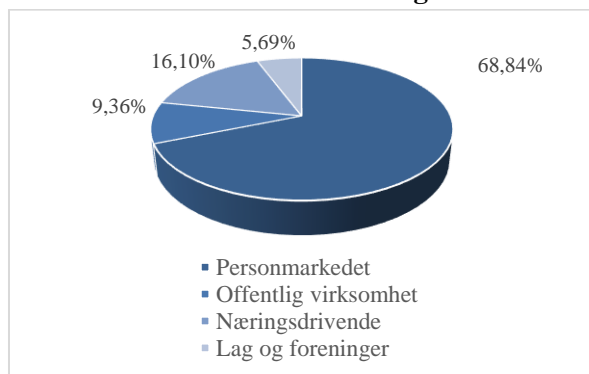
FORVALTNINGSKAPITAL

Bankens forvaltningskapital var ved utgangen av 2017 på NOK 2.208,2 millioner, mot NOK 2.217,1 millioner i 2016. Dette er en reduksjon på NOK 8,95 millioner, eller -0,40 % fra 2016.

INNSKUDD

Innskudd fra kunder er ved utgangen av 2017 på NOK 1.682 millioner, mot NOK 1.697,7 i 2016. Innskuddsdekningen er pr. 31.12.2017 på 89,94 %, mot 92,57 % i 2016.

Innskudd fra kunder fordeler seg slik:

Innskuddene utgjør 76,17 % av forvaltningskapitalen mot 76,57 % i 2016.

UTLÅN

Bankens utlån i balansen er ved utgangen av 2017 på NOK 1.870 millioner. I tillegg har banken plassert en utlånsportefølje på NOK 881,2 millioner i Eika Boligkreditt AS (EBK). Banken avlaster egen balanse ved å plassere boliglån innenfor 60 % i Eika Boligkreditt AS.

Totale utlån (inkl. EBK) utgjør NOK 2.751,3 pr. 31.12.2017.

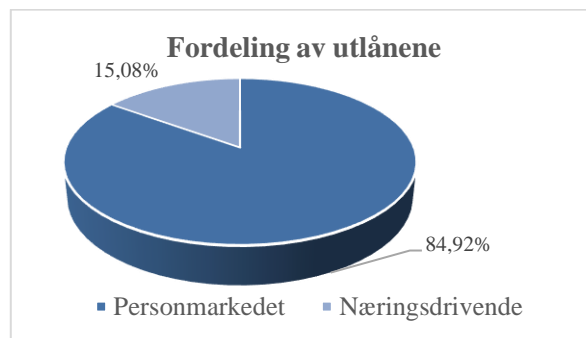
Det er foretatt en beregning av utlånsveksten fra 2016 til 2017 ved å sammenligne den fusjonerte bankens utlån 2017 med summen av Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank sine utlån pr. utgangen av 2016. Dette gir en utlånsvekst på 3,80 % inkl. EBK, mens utlånsveksten ekskl. EBK er på 1,97 %.

Utlånene fordeler seg slik:

Personkunder: NOK 1.588 millioner, som utgjør 84,9 % av totale utlån.

Bedriftskunder: NOK 282 millioner, som utgjør 15,1 % av totale utlån.

Bankens garantiansvar er pr. 31.12.2017 på NOK 24,9 millioner og fordeler seg med NOK 6,9 millioner i betalingsgarantier, NOK 6,4 millioner i kontraktsgarantier, 10,6 millioner i lånegarantier EBK og NOK 1,0 million i øvrige garantier.

TAP OG MISLIGHOLD

Bokførte tap på utlån utgjorde netto NOK 0,99 millioner i 2017, mot NOK 2,17 millioner i 2016. Samlet tapskostnad i prosent av samlet utlån utgjorde således 0,05 %, mot 0,10 % i 2016. Summen av brutto misligholdte lån over 90 dager var på NOK 19,5 millioner ved utgangen av året. Individuelle nedskrivninger på brutto misligholdte lån utgjør NOK 7,9 millioner.

Netto mislighold er på NOK 11,6 millioner, noe som anses som lavt. Ingen garantier er misligholdt. Misligholdet er relatert til relativt få engasjementer som er under tett oppfølging.

Banken har en høy avsetningsgrad når det gjelder individuelle og gruppevise nedskrivninger, noe styret anser som veldig tilfredsstillende.

Banken gjennomfører fortløpende grundige vurderinger av engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør nedskrivninger i henhold til dette. Samtlige større engasjementer er vurdert gjennom hele året, og i løpet av høsten er bankens største og mest risikoutsatte engasjementer gjennomgått særskilt.

I forkant av fusjonen mellom Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank, ble det utført finansiell og juridisk due diligence av eksterne revisorer og advokater.

Under forberedelsene til emisjon av eierandelskapital, ble det pr. 3. kvartal 2017 foretatt en ny gjennomgang av de 10 største konsoliderte utlånsengasjementene i tidligere Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank, samt et utvalg av misligholdte/tapsutsatte engasjementer fra begge banker.

Resultatet av disse gjennomgangene har vist godt samsvar med bankens egne vurderinger og rapporteringer på området, og man anser å ha god kontroll og oversikt over kredittporteføljen.

Det er etter styrets oppfatning etablert tilstrekkelige kontrollrutiner for oppfølging av tapsutsatte engasjementer. Banken har i sin kredittvurdering tatt tilbørlig hensyn til aktuelle risikofaktorer, og styret anser de nedskrivninger som er gjennomført i regnskapet som tilstrekkelig til å møte uventede verdifall på dagens utlån, vurdert etter objektive bevis.

VERDIPAPIRER

Ved utgangen av 2017 er bankens verdipapirportefølje bokført med NOK 221,6 millioner. Av dette er NOK 143,0 millioner plassert i obligasjoner i hovedsak i andre banker, finansinstitusjoner, industri, kommuner og fylkeskommuner. Øvrig verdipapirportefølje på NOK 78,6 millioner er plassert i aksjer og fondsandeler. Styret har som strategi at banken ikke skal drive investering i aksjemarkedet.

RESULTATREGNSKAPET

Driftsresultatet før tap ble på NOK 7,98 millioner i 2017 for den fusjonerte banken, og utgjør 0,35 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. På samme tid i fjor var resultatet på NOK 20,52 millioner eller 0,96 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Resultat av ordinær drift etter skatt var på NOK 3,34 millioner i 2017, mot NOK 14,80 millioner i 2016. Dette utgjør 0,15 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2017 og 0,68 % i 2016.

Fusjonen mellom Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank har generert store engangskostnader knyttet til IT, omstilling og effektivisering. Alle kostnadene er kostnadsført i 2017, noe som gjenspeiler det svake årsresultatet.

Rentenettoen endte på NOK 42,3 millioner, mens den i 2016 var på NOK 41,9 millioner. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble rentenettoen på 1,85 %, mot 1,93 % i 2016.

Det er i år betalt NOK 1,187 millioner i avgift til Bankenes Sikringsfond (mot NOK 1,193 millioner i 2016), noe som også påvirker rentenettoen.

Utbytte av verdipapirer med variabel avkastning utgjorde NOK 4,2 millioner i 2017, mot NOK 3,78 millioner i 2016.

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester utgjorde NOK 19,9 millioner i 2017, mot NOK 17,54 millioner i 2016. Provisjon på Eika-produkter utgjør 56,10 % av de totale provisjonsinntektene.

Lønn og generelle administrasjonskostnader utgjorde i 2017 NOK 33,1 millioner, mot NOK 30,42 millioner i 2016.

Andre driftskostnader utgjorde ved utgangen av 2017 NOK 21,3 millioner, herav fusjonskostnader på NOK 9,1 millioner. I 2016 utgjorde andre driftskostnader NOK 10,28 millioner.

Driftskostnader i prosent av inntektene utgjør 87,59 % i 2017, mot 69,02 % i 2016. Eksklusiv kurstap/kursgevinster er driftskostnadene i % av inntekter i 2017 89,21 %, mot 70,95 % i 2016.

Kostnadsprosenten uten fusjonskostnader er på 74,84 %. Foruten kostnadene til fusjon, skyldes de økte kostnadene i hovedsak økte kostnader innen IT og økte kostnader knyttet til investeringsprosjekter i Eika Gruppen.

Arbeidet med fusjonen har enkelte måneder krevd såvidt stor ressursinnsats fra bankens medarbeidere, at det har ført til midlertidig lavere salgsaktivitet enn normalt, noe som igjen har resultert i reduserte salgsinntekter en periode. Dette slår også ut i kostnadsprosenten.

DISPONERING AV OVERSKUDD

Årets regnskapsmessige resultat etter skatt ble på NOK 98.000,-, som styret foreslår å disponere på følgende måte:

Overført til sparebankens fond: NOK 98.000

Dette vil bety at resultatet for den sammenslåtte banken på NOK 3.341.000 som er kommentert i årsberetningen, også i sin helhet overføres til sparebankens fond som en konsekvens av dette.

Etter styrets mening gir resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter, samt styrets beretning, fyldestgjørende informasjon om årets virksomhet og bankens stilling ved årsskiftet. Styret kjenner ikke til at det er oppstått forhold etter årsskiftet som påvirker bankens resultat og stilling.

Bankens årsregnskap er lagt frem med forutsetning om fortsatt drift, og styret kan bekrefte at forutsetningen for dette er til stede.

Styret er fornøyd med å ha gjennomført en vellykket fusjon, til tross for at kostnadene ved fusjon oppleves som uforholdsmessig høye. Alle kostnader relatert til fusjonen er imidlertid kostnadsført i regnskapet for 2017, noe som danner et godt utgangspunkt for den sammenslåtte banken, som kan starte med «blanke ark» fra 2018.

EGENKAPITAL / SOLIDITET

Ved utgangen av 2017 er netto ansvarlig kapital på NOK 207,43 millioner, mot NOK 228,05 millioner i 2016. Ansvarlig kapital består av Sparebankens fond, fondsobligasjoner og ansvarlig kapital.

Den ansvarlige lånekapitalen består av en fondsobligasjon på NOK 15 millioner med call i 2018, samt to fondsobligasjoner på hhv. på NOK 10 millioner og NOK 15 millioner med call i 2020. I tillegg er det og ett ansvarlig lån på NOK 15 millioner med call i 2026. .

Kapitaldekningen er ved årsskiftet på 18,81 %. Kjernekapitalen utgjør 17,92 %, mens den rene kjernekapitalen utgjør 14,76 %.

Som tidligere nevnt har bankens generalforsamling vedtatt å etablere eierandelskapital ved å utstede egenkapitalbevis gjennom en garantert emisjon. Eierandelskapitalen vil tilføre ny kjernekapital som styrker bankens muligheter til å realisere fremtidige mål, og vil styrke bankens egenkapital i tråd med nye og strengere myndighetskrav.

Årets egenkapitalavkastning ble på 1,73 %. Dersom fusjonskostnadene holdes utenfor, ble egenkapitalavkastningen på 5,26 %

PERSONAL, ARBEIDSMILJØ OG LIKESTILLING

Dyktige, motiverte og kompetente medarbeidere er en forutsetning for at banken skal nå sine mål. Det er et stort fokus på å tilrettelegge for samarbeid, trivsel, kompetanseheving og et godt arbeidsmiljø. Ved utgangen av 2017 var det 28 ansatte og 25,9 årsverk i Østre Agder Sparebank. Banken ser det som viktig å få en god fordeling mellom kjønnene, både operativt i banken og i styrende organer. I styret er fordelingen 40 % kvinner og 60 % menn, mens representantskapet er representert med 75 % menn og 25 % kvinner. I bankens ledelse er andelen kvinner og menn 50/50. Blant bankens ansatte er det kun 25 % menn. Styret i banken har fokus på å fremme likestilling og forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Utviklingen i finansnæringen stiller stadig nye krav til kompetanse og omstilling. I fusjonsprosessen har det vært jobbet med å synliggjøre hva som kreves for å arbeide i fremtidens lokalbank og hvilken kompetanse som vil være etterspurt i fremtidens bank. Begge banker har de siste årene lagt stor vekt på å videreutvikle kompetansen til de ansatte. Ni kunderådgivere har gjennomført finansnæringens sertifiseringsprogram innenfor god rådgivningsskikk (AFR). I tillegg har tre kunderådgivere fullført dagligbanksertifisering, mens ni medarbeidere har gjennomført GOS-sertifisering for forsikring. Samarbeidet med de ansatte og arbeidsmiljøet som helhet anses som godt.

Banken har kollektiv pensjonsordning, ulykkes- og yrkesskadeforsikring for sine ansatte, og er dessuten tilknyttet AFP-ordningen. 1.1. 2016 ble det iverksatt full omdanning fra ytelsespensjon til innskuddspensjon for alle.

Sykefraværet utgjorde 4,32 % i 2017. Tilsvarende tall for 2016 utgjorde 2,96 %. Ingen av bankens ansatte har vært utsatt for skader/ulykker i arbeidstiden i 2017. Bankens sikkerhetsutstyr blir jevnlig testet og sikkerhetsrutinene gjennomgått.

Østre Agder Sparebank forurenses ikke det ytre miljø.

SAMFUNNSANSVAR

Banken har en viktig rolle i folks liv. Det være seg privatpersoner som får oppfylt drømmen sin om ny bolig eller bedriftskunder som får hjelp til å sette gode idèer ut i livet. Vi avlaster risiko, sikrer likviditet og stimulerer samfunnet. Ikke minst bidrar banken til samfunnet gjennom gaver og annen støtte til idrett, kultur, ideelle organisasjoner og andre samfunnsnyttige formål. Arbeidet med samfunnsansvar er forankret i bankens verdier.

For å kunne synliggjøre bankens samfunnsansvar, er forutsetningen at banken makter å skape lønnsomhet, og som et minimum, etterlever alle lover og forskrifter. Det er også en forutsetning at banken har et godt forhold til sine medarbeidere og ledere, har et verdigrunnlag som etterleves og betyr noe for de ansatte, samt har de beste relasjoner til sine kunder og samarbeidspartnere. Det er ikke rapportert avvik i 2017 knyttet til bankens etterlevelse av lover og forskrifter.

Måling av kundetilfredshet har i mange år vist at både Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank har hatt en høy score og kommet godt ut sammenlignet med andre aktører. Dette var også gjeldende i 2017.

Samfunnsansvaret innebærer også at banken skal ha et bevisst forhold til sine interessenter og påse at bankens handlinger bidrar til en sosialt ansvarlig forretningsdrift.

Hensynet til samfunnsansvar er innarbeidet i overordnede retningslinjer under konkrete emner

som for eksempel etikk, bekjempelse av hvitvasking, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet samt det ytre miljø.

Banken har ikke særskilt klimaregnskap og innehar heller ikke egen miljøsystemsertifisering.

For å sikre etterlevelse og godt omdømme inngår bankens ansatte i et etterutdanningsprogram med ulike kurs, seminarer mv. med fokus på etterlevelse av sentrale lover og forskrifter, forsvarlig utlånspraksis mv.

Banken sikrer også ansatte innflytelse gjennom godt samarbeid med de tillitsvalgte innenfor de rammer og tradisjoner som gjelder for bransjen. Det legges videre til rette for at rekrutteringer skjer fra et bredt utvalg av samfunnet og eldre arbeidstakere kan få et yrkesaktivt liv frem til alderspensjonering og bidra til å redusere antall tidligpensjoneringer i banken.

Banken har utover årsrapporten og ovennevnte forhold ingen særskilt rapportering på samfunnsmessige resultater.

EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE

Som selvstendig, selveiende sparebank har banken ingen eiere som skal ha del i bankens overskudd. Etter at gaveutdelingen er gjennomført, legges overskuddet til bankens fond og virker til det beste for lokalsamfunnet.

Dette vil bli noe endret når planene om utstedelse av egenkapitalbevis blir gjennomført. Da vil bankens overskudd bli fordelt mellom egenkapitalbeveierne og grunnfondskapitalen i samsvar med egenkapitalbeveierens andel av bankens egenkapital.

Sparebankens styringsstruktur følger av særskilte regler i finansforetaksloven. Det innebære andre styringsorganer enn for aksjeselskaper.

Bankens verdigrunnlag og forretningsidè med lokal forankring og samfunnsansvar er tuftet på bestemmelser i finansforetaksloven og bankens vedtekter.

Eierstyring utøves av generalforsamlingen med sine 16 medlemmer (8 innskytervalgte, 4 kommunevalgte og 4 ansattevalgte).

Banken ledes av et styre på 6 medlemmer, hvor ett av medlemmene er valgt av og blant de ansatte, og hvor de ansatte også velger en observatør til styret. Styret har det overordnede forvaltningsansvaret for banken, mens den daglige utøvelsen av virksomheten er tillagt adm. banksjef.

Bankens revisor er RSM Norge AS.

ARBEIDET I STYRET

Styret har avholdt 20 styremøter i 2017. Det har vært noen ekstra møter som følge av fusjonsprosessen.

I tillegg har Prosjektstyret for fusjonen (som bestod av styreledere, nestledere, banksjefer og tillitsvalgte i de to bankene) avholdt 5 møter.

Styrets leder har deltatt på flere møter og konferanser sammen med banksjefen. I tillegg har styret og bankens administrative ledelse gjennomført en strategisamling. Arbeidet i styret er vært preget av diskusjoner omkring bankens mål og strategier, økonomi, risikostyring og oppfølging av interne kontrollrutiner og rapporteringer.

Styret har i 2017 vært spesielt opptatt av å gjennomføre fusjonen mellom Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank på best mulig måte og legge til rette for en solid, selvstendig og fremtidsrettet lokalbank i østregionen.

I tillegg har styret hatt fokus på oppfølging av engasjementer med høy risiko, misligholdte- og tapsutsatte engasjementer, samt tiltak for å oppnå bankens målsetting om fortsatt god og balansert vekst i bankens markedsområde og styrke bankens egenkapital i tråd med nye og strengere myndighetskrav. Sistnevnte førte til at styret fremmet forslag om egenkapitalbevisemisjon.

Det er stor enighet i styret om hovedstrategien for banken.

BANKENS RISIKOSTYRING

Styret i Østre Agder Sparebank fokuserer på at banken skal drives med et risikonivå som er avstemt mot bankens inntjeningsmuligheter og soliditet. Bankvirksomhet er i utgangspunktet forbundet med en rekke risikoer, og styret har vedtatt prinsipper for bankens risikostyring

gjennom overordnede policydokumenter og retningslinjer for bankens ulike risikoområder, og i tråd med forskrift om risikostyring og internkontroll.

Virksomheten til banken skal holdes innenfor rammen av en lav til moderat risikoprofil.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering (ICAAP) innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov ved ulike scenarier, samt kartlegging av de ulike områder med risiko.

STRATEGISK RISIKO

Bankens strategi og utvikling er fastsatt gjennom strategi- og handlingsplaner. Styret har jobbet med bankens sterke og svake sider og vurdert trusler og muligheter, og det har vært bred involvering av bankens medarbeidere.

Markedsmessige ambisjoner om vekst og utvikling skal tilpasses finansiell evne og riktig risikonivå.

Gjennom god risikostyring skal banken levere en stabil og forutsigbar inntjening og resultatutvikling, med mål om å skape best mulig verdier for alle interessenter; kunden, samfunnet, medarbeiderne og banken.

Strategisk risiko har løpende oppmerksomhet fra styret og ledelsen i banken, og ut fra dagens situasjon vurderes den strategiske risiko samlet sett som moderat.

FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko består av kredittrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko, valutarisiko og kursrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift og består primært av to forhold: Manglende betjeningsevne hos låntaker og underliggende pant som ved realisasjon ikke har tilstrekkelig verdi til å dekke bankens tilgodehavende. Begge forhold må foreligge samtidig dersom det skal påføre banken tap.

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy som gir rammer for eksponering i ulike segmenter, kompetansekrav, geografisk markedsområde, organisering m.v.

Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Overvåking av kredittrisiko og oppfølging av tapsutsatte engasjementer er av stor viktighet og tillegges stor vekt.

Kredittrisikoen overvåkes løpende gjennom risikoklassifisering og misligholdsrapportering. Alle engasjementer risikoklassifiseres og fordeles som lav, middels eller høy risiko.

Bankens risikoklassifiseringssystem differensierer kundene basert på kundens økonomi, forretningsmessige – og kunderelaterte faktorer. Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Normalt er det således en sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån.

Det vesentlige av bankens engasjementer befinner seg i klassen «lav», noe som anses tilfredsstillende. Risikoklassifiserte utlån under lav risiko utgjør 67,9 %. Middels risiko utgjør 19 %, mens høy risiko utgjør 11,1 %

Styret får seg forelagt kvartalsvise kredittrapporter som viser bankens risikotaking på området, stilt opp mot de rammer som styret har satt gjennom sin kredittpolicy.

Oppfølgingen og kontrollen med kredittrisikoen betraktes som god, og etter styrets vurdering anses de tapsnedskrivninger som er foretatt som tilstrekkelige. Kredittrisikoen anses som moderat.

Renterisiko

Renterisiko oppstår ved at det er ulik bindingstid knyttet til bankens fordringer og gjeld. Renterisikoen betraktes som lav siden banken har lite innskudd eller lån til fastrente. Rentene på innskudd og utlån blir justert straks det skjer endringer i rentenivået og bankens renterisiko anses å være minimal på innskudds- og utlånsporteføljen.

Størstedelen av obligasjonsporteføljen rentereguleres hver 3. måned. Denne måles jevnlig, og sett i forhold til bankens soliditet anses risikoen å være akseptabel.

Obligasjonsporteføljen har en durasjon på 0,15, og vi anser renterisikoen som lav.

Valutarisiko

Banken er ikke finansiert med valuta og har ikke inntekter i valuta. Den eneste valutarisiko banken har, knytter seg til kontantbeholdning av utenlandsk valuta.

Som det fremgår av note 10 A er denne forholdsvis beskjeden. Vi anser derfor valutarisikoen som relativt liten.

Kursrisiko

Kursrisiko oppstår ved at banken eier aksjer, egenkapitalbevis eller fondsandeler som får verdien bestemt av markedsutviklingen.

Bankens portefølje av obligasjoner består i hovedsak av obligasjoner i andre finansinstitusjoner og i statsgaranterte obligasjoner.

Det alt vesentligste av vår obligasjonsportefølje har rente som reguleres hver 3. mnd. Vi anser kursrisikoen som lav til moderat.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne gjøre opp løpende forpliktelser ved forfall. Styret har stort fokus på likviditetsstyringen, og likviditetsrisikoen betraktes som moderat.

Østre Agder Sparebank styrer sin likviditetsrisiko gjennom vedtatt policy, og policydokumentet revideres årlig av styret.

Banken har prioritert høy innskuddsdekning og målet har vært å ha en innskuddsdekning større enn 80 %. Bankens innskuddsdekning var ved årsskiftet på 89,94 %.

Styret har stort fokus på Basel III og myndighetenes krav til økte likviditetsindikatorer, LCR (Liquidity Coverage Ratio). Ved årsskiftet var bankens LCR registrert til 103 %. Styret vil følge utviklingen i LCR nøye i tiden fremover, og iverksette tiltak for å tilpasse bankens indikatorverdier til lov- og forskriftskrav.

Operasjonell risiko og internkontroll

Styret og ledelsen har også oppmerksomheten rettet mot tapsmuligheter knyttet til den daglige drift av banken.

Det gjelder svikt i datakommunikasjon, system og rutiner. Feil kan også oppstå som følge av manglende kontroller, kompetansesvikt og menneskelig feil. For å ivareta dette viktige området er det etablert et system for internkontroll.

Bankens internkontroll bygger på Finanstilsynets forskrift om internkontroll og styrets retningslinjer. Internkontrollen er et viktig redskap for å kartlegge og utbedre mangelfulle forhold under den operasjonelle risiko. Det gjennomføres kontinuerlige aktiviteter for å bedre og effektivisere kvaliteten på internkontrollen.

Med basis i rapporter fra ulike fagansvarlige i banken og egne vurderinger, gir banksjefen en totalvurdering av internkontroll i banken til styret. Styret vurderer så om det er etablert en forsvarlig internkontroll etter gjeldende retningslinjer fastsatt av styret og Finanstilsynet.

Internkontrollen blir bekreftet av ekstern revisor. Styret har fortløpende vurdert kapitalbehovet gjennom ICAAP-beregninger. Styret anser bankens kapitaldekning som betryggende.

UTSIKTENE FREMOVER

Bank er en bransje i endring. Betydelige regulatoriske reformer og økende tempo i den digitale utviklingen fører til omforming av banknæringen.

Gjerstad 31. des. 2017/ 24. januar 2018

STYRET I ØSTRE AGDER SPAREBANK

Hans Iversen
(styreleder)

Olav Voie

Mette-Marit Salvesen

Roger I. Bach

Hanne-Lisbeth Løite

Grete Jonassen

Nina Holte
(adm. banksjef)

Stor omstillingsevne og vilje vil være avgjørende for å lykkes med fremtidens banktjenester. Gjennom eierskapet i Eika-gruppen satser Østre Agder Sparebank tungt på digital utvikling for å møte økte krav til effektiv bankdrift og økt konkurranse i markedet.

I tillegg til den digitale satsingen har Østre Agder Sparebank stort fokus på lokal tilstedeværelse hvor kundenes behov for rådgivning skal bli godt ivarettatt.

Banken har klare mål om høy kundetilfredshet, solid bankdrift og et godt omdømme, og en klar formening om at gode relasjoner og godt finansielt håndverk ikke kan automatiseres.

Etter styrets vurdering vil det fremdeles være behov for dyktige og tillitsvekkende rådgivere i lokalbanken.

Det har ikke inntruffet forhold etter utløpet av regnskapsåret som er av vesentlig betydning for banken utover det som fremgår av årsoppgjøret. Styret forventer et tilfredsstillende resultat i 2018.

TAKK !

Styret vil rette en hjertelig takk til alle kunder og forretningsforbindelser for den store tilliten og gode oppslutningen banken har hatt i 2017. Styret retter også en varm takk til bankens medarbeidere og øvrige tillitsvalgte for godt samarbeid og stor innsats i året som har gått.

ØSTRE AGDER SPAREBANK

RESULTATREGNSKAP

(Beløp i 1000 kr.)

2017 2016

Renteinntekter og lignende inntekter

Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		515	424
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		47.273	40.705
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		1.356	1.196

Andre renteinntekter og lignende

Sum renteinntekter og lignende inntekter		49.144	42.325
--	--	--------	--------

Rentekostnader og lignende kostnader

Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		20	909
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		13.336	10.982
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	(note 14)	3.108	1.538
Renter og lignende på ansvarlig lånekapital	(note 15)	2.366	2.628
Andre rentekostnader og lignende kostnader	(note 1)	817	711

Sum rentekostnader og lignende kostnader

		19.649	16.768
--	--	--------	--------

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

29.495 25.557

Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning.

Inntekter av aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		2.278	2.022
---	--	-------	-------

Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

Garantiprovisjon		282	197
Andre gebyrer og provisjonsinntekter		14.341	10.775
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	(note 2)	14.623	10.972

Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

Andre gebyrer og provisjonskostnader		2.303	2.345
--------------------------------------	--	-------	-------

Netto verdiendring og gevinst/ tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler

Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		-36	276
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	(note 13)	552	253
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater		388	321
Sum netto verdiendring og gevinst/ tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler		904	850

Andre driftsinntekter

Driftsinntekter faste eiendommer	(note 7)	99	236
Sum andre driftsinntekter		99	236

Netto andre driftsinntekter

15.600 11.735

Sum driftsinntekter

45.096 37.292

Lønn og generelle administrasjonskostnader

Lønn	(note 3,4)	11.208	9.389
Pensjoner	(note 5)	1.342	1.303
Sosiale kostnader		2.315	1.543
Administrasjonskostnader	(note 3)	6.801	4.621
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader		21.666	16.856

Avskrivninger mv. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Ordinære avskrivninger	(note 6)	1.239	796
------------------------	----------	-------	-----

Andre driftskostnader

Driftskostnader faste eiendommer		611	358
Andre driftskostnader	(note 7)	18.463	6.574
Herav fusjonskostnader		9.078	
Sum andre driftskostnader		19.074	6.932

Sum driftskostnader

41.980 24.584

Driftsresultat før tap

3.116 12.708

Tap på utlån, garantier m.v.

Tap på utlån		-73	967
Tap på garantier			
Sum tap på utlån, garantier m.v	(note 8)	-73	967

Nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler

Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-2.500	-500
Gevinst/tap		13	1.228
Sum nedskrivning/reversering av nedskrivning og gevinst/tap på verdipapirer som er anleggsmidler		-2.487	728

Resultat av ordinær drift (driftsresultat)

702 12.469

Skatt på ordinært resultat	(note 9)	604	2.677
----------------------------	----------	-----	-------

Resultat av ordinær drift etter skatt

98 9.792

Overføringer og disponeringer

Overført til sparebankens fond	(note 16)	98	9.592
Overført til gaver			200

Sum overføringer

98 9.792

ØSTRE AGDER SPAREBANK

BALANSE

EIENDELER

(Beløp i 1000 kr.)

31.12.2017 31.12.2016

Kontanter og fordringer på sentralbanker		66.989	48.553
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		49.534	26.664
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	(note 20)	1.050	1.518
Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		50.584	28.182
Utlån til og fordringer på kunder			
Kasse-/ drifts- og brukskreditter		169.924	140.471
Byggelån		26.690	13.312
Nedbetalingslån		1.673.460	917.887
Sum utlån før individuelle og gruppevise nedskrivninger	(note 8 og 11)	1.870.074	1.071.670
- Individuelle nedskrivninger	(note 8)	-16.486	-1.361
- Gruppevise nedskrivninger	(note 8)	-10.300	-5.428
Sum netto utlån og fordringer på kunder		1.843.288	1.064.881
Overtatt eiendeler		1.078	1.078
Obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning			
Obligasjoner utstedt av det offentlige		28.007	15.994
Obligasjoner utstedt av andre		115.034	52.810
Sum obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer med fast avkastning	(note 12,20)	143.041	68.804
Aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning			
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	(note 13)	78.590	49.610
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	(note 9)	1.470	563
Andre immaterielle eiendeler	(note 6)	502	
Sum immaterielle eiendeler		1.972	563
Varige driftsmidler			
Maskiner, inventar, programvare og transportmidler		1.367	514
Bygninger og andre faste eiendommer		18.118	10.981
Sum varige driftsmidler	(note 6)	19.485	11.495
Andre eiendeler		638	337
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
Opptjente ikke mottatte inntekter		1.924	1.276
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser			
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		634	1.038
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		2.558	2.314
SUM EIENDELER	(note 10)	2.208.223	1.275.817

GJELD OG EGENKAPITAL

(Beløp i 1000 kr.)

31.12.2017 31.12.2016

GJELD:

Gjeld til kredittinstitusjoner

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		82	1.237
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist			
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	(note 14)	82	1.237

Innskudd fra og gjeld til kunder

Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		1.379.625	769.149
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		302.391	233.655
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	(note 14)	1.682.016	1.002.804

ØSTRE AGDER SPAREBANK

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak			
Obligasjonsgjeld		249.925	99.968
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	(note 14)	249.925	99.968

Annen gjeld

Annen gjeld		8.068	4.130
Betalbar skatt	(note 9)	1.127	2.606
Sum annen gjeld		9.195	6.736

Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter

6.510 2.976

Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser

Pensjonsforpliktelser	(note 5)	1.802	1.953
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		1.802	1.953

Ansvarlig lånekapital

Fondsobligasjon		14.936	15.000
Sum ansvarlig lånekapital	(note 15)	39.858	28.831
		54.794	43.831

SUM GJELD

2.004.324 1.159.505

EGENKAPITAL:

Opptjent egenkapital

Sparebankens fond	(note 16,17)	203.699	116.312
Gavefond		200	

SUM EGENKAPITAL

203.899 116.312

SUM GJELD OG EGENKAPITAL

(note 10) 2.208.223 1.275.817

Poster utenom balansen:

Andre forpliktelser	(note 18)	14.343	10.731
Betingede forpliktelser	(note 18)	86.062	65.311
Garantier Eika Boligkreditt	(note 19)	10.593	8.793

Gjerstad 31. desember 2017/24. januar 2018

STYRET I ØSTRE AGDER SPAREBANK

Hans A. Iversen
(styreleder)

Olav Voie

Mette-Marit Salvesen

Roger I. Bach

Hanne-Lisbeth Løite

Grete Jonassen

Nina Holte
(adm. banksjef)

NOTEOPPLYSNINGER

REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og god regnskapsskikk.

Eiendeler beregnet på varig eie eller bruk fremgår av eventuelle noter til de enkelte balansepostene.

Regnskapsmessig fusjon ble gjennomført med virkning fra 1. oktober 2017. Resultatregnskapet viser kun driften til Gjerstad Sparebank for hele året samt Vegårshei Sparebank fra og med 1.10.2017. For 2016 er det tallene til Gjerstad Sparebank.

Alle beløp er oppgitt i hele tusen dersom ikke annet er oppgitt.

INNTEKTSFØRING/KOSTNADSFØRING

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Gebyrer som er en direkte betaling for utførte tjenester tas til inntekt når de erverves. Gebyrer for etablering av låneavtaler tas til inntekt i samsvar med kostnadene som påløper ved lånebehandlingen.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader ved årslutt periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter tas til inntekt og føres som fordring i balansen.

Utbytte av aksjer inntektsføres det år det mottas.

AVSKRIVNINGER PÅ ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Avskrivningssatsene for de forskjellige eiendeler er i hovedtrekk som følger:

- Andre immaterielle eiendeler	20 %
- Bygninger	2 %
- Inventar	10 %
- Maskiner	20-33 %

Avskrivningene er lineært fordelt over driftsmidlenes økonomiske levetid.

TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter, herunder utlånsforskrift fastsatt 21. desember 2004 med ikrafttredelse 1. januar 2006. Utlån til kunder er pr. 31.12.2017 vurdert til amortisert kost. Med amortisert kost menes historisk kost justert for mottatte avdrag samt nedskrivninger for tap.

Etableringsgebyrer som belastes kunden ved låneopptak, inntektsføres direkte.

Da banken kun har en uvesentlig andel utlån med fastrente eller med fast margin anses amortisert kost å tilsvare virkelig verdi.

Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanse-, overtrekkslister og nedenfor nevnte risikoklassifiseringssystem.

Bankens utlånspraksis tilsier at det ikke gjennomføres refinansiering av utlån med bakgrunn i at mislighold vurderes å være nær forestående. Refinansieringer, reforhandling av vilkår og øvrige endringer av engasjementer skjer med bakgrunn i reelle kredittmessige vurderinger.

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt eller innskuddskonti ikke er innekket innen 90 dager etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket.

Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdte, men hvor kundenes økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt.

Bokføring av renter:

Renteinntekter resultatføres direkte ved bruk av effektiv rentemetode. Effektiv rente er den rente som neddiskonterer utlånets forventede fremtidige kontantstrømmer til balanseført verdi.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige. Dette omfatter tap hvor banken har mistet sitt krav overfor debitor ved konkurs, stadfestet gjeldsnemnd, tvangspant som ikke har ført fram, rettskraftig dom eller inngått avtale. Ved engasjementer der sikkerhetene åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det vurdert nedskrivning på engasjementet. Mislighold med lengre varighet enn 90 dager vurderes også nedskrivninger på hvert enkelt engasjement. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt virkelig verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtagelse av sikkerheter.

Nedskrivning på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring. Nedskrivningen beregnes som differansen mellom utlånets bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer, neddiskontert med utlånets opprinnelige effektive rentesats. Dersom banken har bevilget flere lån til en og samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering.

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån.

Banken fordeler sine utlån på de viktigste næringene.

Disse lånegruppene er inndelt i ulike risikoklasser i samsvar med bankens risikoklassifiseringssystem, som er beskrevet nærmere nedenfor. Med utgangspunkt i risikoklassene innenfor PM og BM samt tilhørende relevant statistisk materiale er gruppevis nedskrivninger beregnet.

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for rask

NOTEOPPLYSNINGER

---

realisasjon, bokføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

RISIKOKLASSIFISERING AV UTLÅN, KREDITTER OG GARANTIER

Bankens risikoklassifiseringssystem differensierer kundene basert på kundens økonomi og forretningsmessige- og kunderelaterte faktorer. Banken vektlegger risiko ved prising av sine engasjementer. Normalt er det således en sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån.

Næringsengasjementer blir gjennomgått og oppdatert i risikoklassifiseringssystemet basert på innsendte regnskaper. Personkundedata innhentes fra offentlige kilder og fremlagt kundedokumentasjon.

Kriteriene for klassifiseringen av næringskunder er avgitte inntekt /økonomi. Dette gjelder også personkunder. Hvert eneste engasjement graderes etter disse kriteriene med ulike risikoklasser. Den overordnede klassifiseringen består av utlån og kreditter med henholdsvis høy, middels og lav risiko. Denne overordnede oversikten vises i tabell over risikofordelt utlånsportefølje i note 8A.

De gruppevis nedskrivningene er beregnet ut i fra risikoklassifiseringssystemet. Her har vi brukt ulike konkurssansynligheter innenfor de ulike næringene i sammenheng med risikoklassifiseringen.

Antatte forventede tap i personmarkedet antas å være marginale i forhold til renteinntekter. Dette vil også gjelde for næringslivsengasjementer i gruppen lav og middels risikogrupper, mens tap i risikogruppe høy forventes å være betydelig mindre enn gruppens renteinntekter.

Det vesentlige av bankens engasjementer befinner seg i klassen "lav", noe som må betegnes som tilfredsstillende. Risikoklassifiserte utlån under lav risiko utgjør 67,9 %. Middels risiko og høy risiko utgjør hhv. 19,0 % og 11,1 %. Risikoklassifiseringen er på samme nivå for den fusjonerte bank sammenlignet med Gjerstad Sparebank i 2016.

Det er ulike indikatorer for likviditet som teller for risikoklassifiseringen.

Risikoen på porteføljen er vesentlig redusert, og vi har en portefølje som er innenfor moderat risiko. BM-andelen er på samme nivå som i 2016, og er redusert i samsvar med styrets strategiplan.

Bankens geografiske område er nå primært Gjerstad, Vegårshei, Risør og Tvedestrand for den fusjonerte banken. Det vises til bankens oversikt over utlån og garantier fordelt på geografiske områder i note 8B.

EIKA BOLIGKREDITT

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriteriet at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr. 31.12.17 lån for kr. 881,2 millioner hos EBK.

Garantibeløpet er tredelt hvis banken stiller en tapsgaranti overfor EBK som utgjør:

- Tapsgaranti: Avtalen er endret, og garantiavtalen er begrenset til 1 % av samlede låneportefølje i Eika Boligkreditt. Tapsgarantien utgjør minimum kr. 5 millioner. Garantien gjelder i 6 år fra dato for rettsvern. Tapsgarantien pr. 31.12.2017 utgjør kr. 8,8 mill.
- Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern, og utgjør pr. 31.12.2017 på kr. 11,8 mill.
- En samlet garanti på 1 % av pålydende av lån i EBK som er gitt Eika-bankenes kunder.

EBK har ytterligere rett til å motregne eventuelle tap i bankens provisjon for kundebehandling i en periode på inntil 3 år.

Restrisiko knyttet til lån formidlet til EBK er etter bankens vurdering lav. Banken har ikke overtatt noen engasjement fra Eika Boligkreditt i 2017 som har vært misligholdt.

PENSJONSMIDLER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Selskapets ansatte har tidligere inngått i AFP ordningen for bank og finansnæringen. I forbindelse med omlegging av AFP ordningen er selskapets ansatte nå overført til ny felles AFP.

Ny AFP ordning anses som en ytelsesbasert flerforetaksordning. Forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte flerforetaksordninger beregnes og avsettes i regnskapet, i den utstrekning administrator av ordningen er i stand til å foreta en beregning av selskapets andel av forpliktelsen i ordningen. Dersom administrator ikke er i stand til å foreta beregninger av forholdsmessig andel behandles flerforetaksordningen som en innskuddsbasert ordning, med løpende kostnadsføring av betalt premie. Banken har ingen AFP pensjonister tilknyttet tidligere ordning. For nærmere beskrivelse av effekten av endret AFP ordning se omtale i Note 5.

Banken har innskuddspensjon for alle ansatte, og benytter IAS19 som regnskapsprinsipp.

NOTEOPPLYSNINGER

SKATTER

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette medfører at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å kunne bli reversert langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som er reversert tidligere. Beregning av skatt/utsatt skattefordel er basert på 25 % skatt.

VALUTA

Østre Agder Sparebank har egen beholdning av valuta. Beholdningen utgjør pr. 31.12.2017 kr. 262.000,- og er verdsatt til midtkurs.

AKSJER, AKSJEFOND OG EGENKAPITALBEVIS

Ikke børsnoterte aksjer er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er den verdien som aksjene kan omsettes på markedet for. Aksjefond/rentefond og egenkapitalbevis føres til laveste verdi prinsipp. Banken eier pr. 31.12.2017 100 % av 1884 Eiendom AS. Dette er en kortsiktig investering og det er derfor ikke utarbeidet konsernregnskap.

OBLIGASJONER

Markedsverdi er børskurs pr. 31.12.2017. Hele beholdningen er klassifisert som øvrige omløpsmidler. Beholdningen er vurdert til laveste av kostpris og markedsverdi.

FINANSIELLE DERIVATER

Banken har nå ingen renteswapavtaler pr. 31.12.2017.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko kan litt forenklet sies å være risikoen for at banken ikke kan gjøre opp for sine forpliktelser rettidig. I forhold til dette står trekkrettigheter banken har i andre finansinstitusjoner sentralt. Trekkrettigheten banken har i DNB er på kr. 110,0 mill. Innskuddsdekningen var ved utgangen av året på 89,9 % mot 93,6 % på samme tid i fjor. Likviditetssituasjonen må derfor kunne karakteriseres som tilfredsstillende for banken, se note 10A.

RENTERISIKO

En endring i renten er kun begrenset til normal varslingstid. Bankens renterisiko vil være minimal på innskudds- og utlånsporteføljen. Vedrørende beholdningen av obligasjoner er renterisikoen også minimal. Størstedelen av obligasjonsporteføljen rentereguleres hver 3. måned. Denne måles jevnlig, og sett i forhold til bankens soliditet anses risikoen å være akseptabel. Bankens obligasjonsportefølje har en durasjon på 0,15. Dvs. en endring i markedsrenta på 1 % utgjør kr. 214.500 i endring av markedsverdien.

NOTEOPPLYSNINGER

NOTER TIL ÅRSOPPGJØRET FOR 2017

NOTE 1

AVGIFT TIL SPAREBANKENES SIKRINGSFOND

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv. av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Sparebankenes Sikringsfond.

Sikringsfondet plikter å dekke tap som en innskylter har på innskudd i en sparebank. Med innskudd menes her enhver kreditsaldo på konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner. Som innskudd regnes her også tilgodehavende etter oppdrag om betalingsoverføring eller andre vanlige banktjenester, samt ikke forfalte renter. Dersom en innskylter har innskudd som samlet overstiger kr. 2 mill. plikter ikke fondet å dekke tap på den del av samlede innskudd som overstiger dette beløp. Samlede innskudd skal reduseres med den enkelte innskylters forfalte forpliktelser etter andre avtaleforhold dersom sparebanken har adgang til å motregne innskudd og forpliktelser.

	2017	2016
Avgift til Sparebankenes sikringsfond	1.187	692

	2017
Avgift til Sparebankenes sikringsfond overdragende bank før 01.10.2017	372
Avgift til Sparebankenes sikringsfond iht. resultatoppstilling	817

Finansdepartementet fremmet forslag om å avskaffe minimumsstørrelsen for fondet hvis størrelsen var stor nok. Dette forslaget ble vedtatt i Stortinget 10. desember 2012, og nye endringer ble vedtatt i banksikringsloven. I henhold til regelverk med virkning fra 1. januar 2013 kreves det inn sikringsfondsavgift uavhengig av sikringsfondets størrelse. Det er beregnet full avgift i 2017 på kr. 1.187.000.

NOTE 2

PROVISJONER OG GEBYRER

	2017	2016
Garantiprovisjoner	282	197
Verdipapirromsetning og forvaltning	761	410
Forsikringsvirksomhet	3.638	2.703
Betalingsformidling	4.639	3.981
Kredittformidling	4.397	3.054
Øvrige provisjoner og gebyrer	907	627
Sum andre provisjoner og gebyrer (i hht. resultatoppstilling)	14.623	10.972

I tillegg kommer provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester overdragende bank fra 01.01.17 - 01.10.2017	5.236
---	-------

NOTE 3

ANTALL ANSATTE, LØNNINGER OG HONORARER

	2017	2016
Antall årsverk	25,9	15,4
Gjennomsnittlig årsverk	20,7	16,2
Antall ansatte	28	16

Lønn og annen godtgjørelse til banksjef:

Lønn	kr.	1.079.539
Annen godtgjørelse	kr.	42.976
Pensjonskostnad	kr.	401.478

Honorar til styret:

Styrets leder	kr.	63.500
Øvrige medlemmer:		
Styremedlem nr. 1	kr.	117.500
Styremedlem nr. 2	kr.	64.500
Styremedlem nr. 3	kr.	45.500
Styremedlem nr. 4	kr.	22.500
Styremedlem nr. 5	kr.	74.500

Honorarer til generalforsamlingen:

Generalforsamlingens leder	kr.	17.067
Øvrige medlemmer	kr.	51.750

Revisors godtgjørelse utgjør:

Revisjon	kr.	445.184
Skatterådgivning	kr.	27.500
Rådgivning	kr.	708.199
Sum	kr.	1.180.883

Beløpene er inklusiv merverdiavgift.
Av rådgivning er kr. 643.233 knyttet til fusjonen.

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 4

LÅN OG GARANTIER TIL LEDENDE PERSONER OG ANSATTE

	Lån
Banksjef	3.500
Øvrige ansatte	38.529
Styrets leder	0
Styrets øvrige medlemmer:	
Styremedlem nr. 1	800
Styremedlem nr. 2	0
Styremedlem nr. 3	0
Styremedlem nr. 4	2.408
Representantskapets leder	3.080
Øvrige medlemmer av representantskapet	12.028

Rentesubsidiering av lån til ansatte beløper seg til kr. 408.000,-. Det er ikke stilt garantier overfor bankens tjeneste- eller tillitsmenn. Samtlige lån er forskriftsmessig sikret.

NOTE 5

PENSJONSMIDLER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

Generelt

Alle ansatte i banken har innskuddspensjon, og vi bruker regnskapsprinsippet IAS19.

Innskuddsordning

Banken har en kollektiv pensjonsordning som omfatter de ansatte. Ordningen er en innskuddsordning. Årets pensjonspremie, korrigert med eventuelle innbetalinger til eller trekk på innskuddsfondet, er regnskapsført som pensjonskostnad. Selskapets pensjonsordning tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Usikrede ytelser

Tidligere banksjef har inngått en førtidspensjonsavtale med banken frem til den opprinnelige førtidspensjonsavtalen trer i kraft ved fylte 60 år. Banksjefen har en frivillig avtale om førtidspensjon som gir rett til fratredelse ved fylte 62 år. Pensjonens størrelse beregnes fast prosent av banksjefens løpende lønn.

AFP

Bankens ansatte har i tillegg en tariffestet avtalefestet førtidspensjonsordning (usikret ordning). Selskapets ansatte kan velge å gå av med AFP ved fylte 62 år. Forpliktelsen ifølge ordningen er ikke regnskapsført som gjeld.

Årets pensjonskostnad:

	2017	2016
Premie OTP og tidligere ytelsebasert ordning	804	894
Premie innskuddsbasert AFP ordning	300	197
Kostnad usikre ytelser	238	212
Resultatført pensjonskostnad	1.342	1.303

	2017
Resultatført pensjonskostnad overdragende bank før 01.10.2017	461

Usikrede ytelser:	2017	2016
Beregnete pensjonsforpliktelser	1.802	1.953
Ikke resultatført estimatavvik/planendring	0	0
Pensjonsforpliktelse	1.802	1.953

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 6 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Immaterielle eiendeler	Inventar og maskiner	Risørkontor	Bankbygg Gjerstad	Bankbygg Vegårshei	Annen fast eiendom	Sum
Akkumulerte anskaffelseskost 01.01	872	1.912	440	15.849	7.031	2.016	28.120
Tilgang	425	815	92	696	429	0	2.457
Tilgang merverdi ved fusjon	0	0	0	0	1.528	0	1.528
Avgang i året til anskaffelseskost	0	0	0	0	0	0	0
Samlede av- og nedskrivninger	795	1.360	87	6.167	3.488	220	12.117
Bokført verdi pr. 31.12.	502	1.367	444	10.378	5.500	1.796	19.988
Årets ordinære avskrivninger	393	608	55	594	193	55	1.898
Avskrivninger til overdragende bank før 01.10.2017							659
Avskrivninger i hht. resultatoppstilling							1.239

Fast eiendom	Eiendomstype	Total areal m ²	Herav utleid areal m ²	Balanseført verdi
Bankbygg Gjerstad	Bankbygning	1.308	560	10.378
Bankbygg Vegårshei	Bankbygning			5.500
Hytte Hillestad	Annen fast eiendom			1.796
Sum				17.674

Balanseført verdi på bygninger som benyttes til egen virksomhet er kr 17,7 mill.

NOTE 7 LEIEAVTALER

I bankbygget på Brokelandsheia har banken inngått leieavtale med Agder Politidistrikt som leietaker. Avtalen med Agder Politidistrikt har bestemmelser om 6 måneders gjensidig oppsigelsestid. Leieinntektene for 2017 utgjorde kr. 99.000.

Når det gjelder Risørkontoret har banken en leiekontrakt med John Thomas Axelsen frem til 2021. Avtalen ble fornyet i 2016 for 5 nye år. Leiekostnader for 2017 utgjorde kr. 104.000. I tillegg har banken kontor i Tvedestrand. Leiekontrakten i Tvedestrand har 12 måneders oppsigelse, og kan sies opp fra 1. juni 2018. Leiekostnaden for Tvedestrandskontoret i 2017 utgjør kr. 88.000.

NOTE 8 A) RISIKOKLASSIFISERING AV UTLÅN, KREDITTER OG GARANTIER

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Trekkfasiliteter		Individuelle nedskrivninger	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Lav (1-3)	67,9 %	64,8 %	44,4 %	56,5 %	72,2 %	63,5 %		
Middels (4-7)	19,0 %	22,8 %	50,3 %	35,7 %	23,0 %	32,9 %		
Høy (8-10)	11,1 %	11,4 %	4,8 %	7,8 %	4,7 %	3,4 %		
Misligholdt (11)	0,1 %	0,0 %						
Tapsutsatt (12)	1,7 %	0,7 %	0,5 %				100,00 %	100,00 %
Ikke klassifisert	0,2 %	0,3 %			0,1 %	0,2 %		
Sum	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Beløp i hele kr. 1.000	1.870.074	1.071.670	24.936	19.524	86.062	65.311	16.486	1.361

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 8 B)

UTLÅN OG GARANTIER FORDELT ETTER GEOGRAFISK OMRÅDE

	Utlån		Garantier	
	2017	2016	2017	2016
Gjerstad	396.887		4.638	
Risør	484.902		7.350	
Vegårshei	377.967		4.555	
Tvedestrand	148.689		3.619	
Resten av Aust-Agder *)	178.886	900.056	2.054	18.448
Landet forøvrig	266.399	100.471	2.690	951
Utlandet	16.343	71.143	32	125
Sum	1.870.074	1.071.670	24.936	19.524

*) For 2016 er alle kommuner i Aust-Agder summert under «Resten av Aust-Agder»

NOTE 8 C)

UTLÅN OG GARANTIER FORDELT ETTER SEKTOR

	Utlån		Garantier	
	2017	2016	2017	2016
Personmarkedet	1.588.022	883.373	12.719	1.804
Offentlig virksomhet	0	5.122	0	670
Næringsdrivende	279.265	180.601	12.217	17.050
Lag og foreninger	2.787	2.574	0	0
Sum	1.870.074	1.071.670	24.936	19.524

NOTE 8 D)

DIVERSE FORDELING PÅ VIKTIGE NÆRINGER

	Brutto utlån		Garantier		Potensiell Eksponering v/ for eksempel Trekkfasiliteter		Misligholdte engasjementer		Tapsutsatte engasjementer		Individuelle Nedskrivninger på utlån	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Personkunder	1.588.022	883.372	12.719	10.598	63.452	49.521	18.923	6.075	11.070	1.457	15.966	1.361
Andre												
<i>Viktige næringer:</i>												
Primærnæring	11.212	3.629	209	209	844	243	360					
Industri	12.442	9.223	2.913	2.987	3.502	211						
Bygg og anlegg	52.816	25.515	4.850	2.395	7.837	2.800						
Handel, hotell og restaurantvirksomhet	54.167	42.837	1.229	1.085	7.127	6.319		8				
Eiendomsforvaltning/drift	101.073	71.526	783	644	1.137	4.544			2.402		400	
Tjensteytende næringer	32.881	21.523	342	100	1.879	650	1					
Transport/kommunikasjon	7.942	8.979	1.891	1.506	135	81	226				120	
Offentlig forvaltning	9.519	4.219			150	873						
Øvrige næringer	0	847				69						
Totalt	1.870.074	1.071.670	24.936	19.524	86.062	65.311	19.510	6.083	13.472	1.457	16.486	1.361

De gruppevisse nedskrivninger er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut fra en total vurdering av engasjementene.

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 8 E)

OVERSIKT OVER TOTALE MISLIGHOLDTE OG ØVRIGE TAPSUTSATTE LÅN

Misligholdte lån:	2017	2016	2015	2014	2013
Brutto misligholdte lån	19.510	6.083	11.890	15.236	12.785
- individuelle nedskrivninger	7.932	854	2.048	1.550	4.370
= Netto misligholdte lån	11.578	5.229	9.842	13.686	8.415

Øvrige tapsutsatte lån:	2017	2016	2015	2014	2013
Brutto tapsutsatte lån	13.472	1.457	916	916	1.414
- individuelle nedskrivninger	8.554	507	200	200	600
= Netto tapsutsatte lån	4.918	950	716	716	814

NOTE 8 F)

OVERSIKT OVER INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER

	Utlån til og fordringer på kredittinst.	Utlån til og fordringer på kunder	Individuelle nedskrivninger på garantier	Totalt
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01.2016		2.248		2.248
- per. Konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		-2.145		-2.145
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden		1.258		1.258
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden				
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2016		1.361		1.361
+ tilført ved fusjon		14.432		14.432
- per. konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		-607		-607
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden		1.286	14	1.300
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden				
Individuelle nedskrivninger pr. 31.12.2017		16.472	14	16.486

NOTE 8 G)

OVERSIKT OVER ENDRING GRUPPEVISE NEDSKRIVNINGER

	Utlån til og fordringer på kredittinst.	Utlån til og fordringer på kunder	Gruppevise nedskrivninger på garantier	Totalt
Gruppevise nedskrivninger 01.01.2016		5.728		5.728
+ periodens endring i gruppevise nedskrivninger				
-tilbakeføringer		-300		-300
=Gruppevise nedskrivninger 31.12.2016		5.428		5.428
+ tilført ved fusjon		6.172		6.172
+ periodens endring i gruppevise nedskrivninger				
- tilbakeføringer		-1.300		-1.300
= Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.2017		10.300		10.300

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 8 H)

OVERSIKT OVER KOSTNADSFØRTE TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER OG KREDITTAP PÅ SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER

	Kostnadsført på utlån	Kostnadsført på garantier	Total kostnad garantier og utlån
- tilbakeføringer av tidligere individuelle nedskrivninger	-841		-31
+ nye individuelle nedskrivninger			-810
- periodens endring i gruppevis nedskrivninger			
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som individuelle nedskrivninger	1.092		1.092
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som individuelle nedskrivninger	288		288
- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	-612		-612
= Periodens tapskostnad	-73		-73

Tapskostnad fra overdragende bank før 01.10.2017	1.071
--	-------

NOTE 9 SKATTER

Fusjonen er gjennomført som en skattefri fusjon. Sammenligningstallene i noten for skatter er omarbeidet slik at tallene for 2016 er for den fusjonerte banken.

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:	31.12.2017	31.12.2016	Endring
Aksjer og andre verdipapirer	-212	-525	-313
Driftsmidler	765	1.082	317
Skatteposisjoner	-158	-197	-39
Netto pensjonsmidler	-1.802	-1.954	-152
Sum utlignbare forskjeller	-1.407	-1.594	-187

Utsatt skattefordel:	2017	2016
Utsatt skattefordel pr. 31.12/01.01	-352	-399
Justeringer og egenkapitalføringer i forbindelse med fusjon	-1.118	-212
Utsatt skattefordel i hht. balansen pr. 31.12	-1.470	-611

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2017	2016
Ordinært resultat før skatt	4.543	12.469
Permanente forskjeller	-1.386	-2.623
Endring midlertidige forskjeller	-187	-280
Grunnlag betalbar inntektsskatt	2.970	9.566

Årets skattekostnad:	2017	2016
Betalbar skattegjeld inntektsskatt pr. 31.12	743	2.392
Betalbar skattegjeld formuesskatt pr. 31.12	384	215
Sum betalbar skattegjeld pr. 31.12	1.127	2.607
For lite/for mye avsatt skatt tidligere år	29	1
Endring utsatt skatt/skattefordel	47	70
Årets skattekostnad på ordinært resultat	1.203	2.678

Årets skattekostnad fordelt:	2017
Skattekostnad overdragende bank før 01.10.2017	599
Skattekostnad i hht. resultatoppstilling	604

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 10 A) LIKVIDITETSRISIKO

Post i balansen	Uten løpetid	Inntil 1 måned	1 til 3 mnd	3 mnd til 1 år	1 år til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker		66.989					66.989
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		50.584					50.584
Utlån til og fordringer på kunder	-26.786		215.734	81.985	398.449	1.173.906	1.843.288
Obligasjoner og sertifikater			32.003	18.942	92.096		143.041
Øvrige eiendeler	102.397	1.924					104.321
Sum eiendeler	75.611	119.497	247.737	100.927	490.545	1.173.906	2.208.223
Gjeld til kredittinstitusjoner		82					82
Innskudd fra og gjeld til kunder		1.682.016					1.682.016
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			49.986	49.966	174.894	29.872	304.719
Øvrig gjeld	1.802	15.705					17.507
Egenkapital	203.899						203.899
Sum gjeld og egenkapital	205.701	1.697.803	49.986	49.966	174.894	29.872	2.208.223
Poster utenom balansen: Ikke-balanseførte finansielle instrumenter							
Netto likvide eksponering	-130.090	-1.578.306	197.751	50.961	315.651	1.144.034	0

Kassekreditt og byggelån er klassifisert i intervallet fra 3 måneder til 1 år. I kontantbeholdningen er utenlandsk valuta bokført til kr. 262.000 motverdien av NOK.

NOTE 10 B) RENTERISIKO

Post i balansen	Ingen rente- endring	Inntil 1 måned	1 mnd. til 3 mnd	3 mnd. til 1 år	1 år til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	66.989						66.989
Utlån til og fordringer på kredittinst.		49.534	1.050				50.584
Utlån til og fordringer på kunder	-26.786	1.870.074					1.843.288
Obligasjoner og sertifikater			143.041				143.041
Øvrige eiendeler	102.397	1.924					104.321
Sum eiendeler	142.600	1.921.532	144.091				2.208.223
Gjeld til kredittinstitusjoner	82						82
Innskudd fra og gjeld til kunder			1.682.016				1.682.016
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			304.719				304.719
Øvrig gjeld uten renter	17.507						17.507
Egenkapital	203.899						203.899
Sum gjeld og egenkapital	221.488	0	1.986.735				2.208.223
Poster utenom balansen: Ikke-balanseførte finansielle instrumenter							
Netto renteeksponering	-78.888	1.921.532	-1.842.644				0

NOTE 11 FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater	Nominelt beløp*		Virkelig verdi	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Sikring av utlån til og fordringer på kunder		5.000		-7
Sum		5.000		-7

Nominelt beløp tilsvare det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i byteavtalen og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning.

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 12 OBLIGASJONER

	Pålydende	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av det offentlige	28.000	28.009	28.009	28.007
Øvrige obligasjoner	115.000	115.110	115.535	115.033
Sum	143.000	143.119	143.544	143.040

Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjonene	1,57 %
---	--------

Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjonene er beregnet ut i fra gjennomsnittlig saldo i året.

NOTE 13 AKSJER, AKSJEFOND OG EGENKAPITALBEVIS

Selskapets navn	Org.nr	Antall aksjer	Eierandel i %	Anskaffelses kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Omløpsmidler						
<i>Fond:</i>						
Eika Likviditet	893 253 432	2.284		2.290	2.323	2.323
Eika Kreditt	912 370 275	2.885		2.920	3.214	3.214
North Bridge Property	990 029 032	8.083		609	609	609
North Bridge	998 845 467	8.083		245	245	245
Sum				6.065	6.392	6.392
<i>Egenkapitalbevis:</i>						
Sparebanken Sør	937 894 538	800		181	83	83
Hjelmeland Sparebank	937 896 581	4.667		513	513	513
Kvinesdal Sparebank	937 894 805	9.851		985	985	985
Sum				1.679	1.581	1.581
Sum omløpsmidler				7.744	7.973	7.973

Anleggsporfølje:		Antall	Eierandel i %	Ankaffelseskost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
<i>Ikke børsnoterte aksjer:</i>						
Eika Gruppen AS	979 319 568	239.777	0,55	21.049	21.049	29.373
Eika Boligkreditt AS	885 621 252	11.463.180	**)	47.947	47.947	48.029
Spama AS	916 148 690	95	*)	10	10	10
BANKID Norge AS	913 851 080	70	*)	111	111	111
Sørlandssporten Næringshage AS	984 076 452	5.600	5,00	28	28	28
Aust-Agder Næringssselskap	929 263 162	10	*)	10	10	10
1884 Eiendom AS	998 538 947	1.000	100,00	4.000	0	0
Risør By AS	915 820 395	20	*)	0	0	0
SDC AF	016 988 138	2.796	*)	1.255	1.255	1.255
Eika Feeder AS		181.552		283	208	208
Sum anleggsporfølje				74.693	70.618	79.024

Samlet portefølje				82.437	78.591	86.997
--------------------------	--	--	--	---------------	---------------	---------------

*) Eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

***) Eierandeler i finansinstitusjoner

Spesifikasjon av beholdningsendring aksjer klassifisert som omløpsportefølje

	2017
Inngående balanse	16.159
Tilgang og avgang	-8.186
Verdijustering	
Utgående balanse	7.973

NOTEOPPLYSNINGER

Spesifikasjon av beholdningsendring aksjer klassifisert som anleggsportefølje

	2017
Inngående balanse	33.451
Tilgang og avgang	37.119
Gevinst	48
Utgående balanse	70.618

NOTE 14

GJELD

		Gjennomsnitts- rente	Valuta
<i>Innskudd fra og gjeld til kunder:</i>			
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	1.379.625	1,04 %	
Herav innskudd på særlige vilkår *)	407.655	1,63 %	
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	302.391	1,69 %	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	1.682.016		NOK
<i>Gjeld til kredittinstitusjoner:</i>			
Obligasjonslån	250.000	2,12 %	

*) Innskudd på særlige vilkår er innskudd med rentebetingelser som avviker fra bankens standardvilkår.

Gjeld er bokført til opptakskurs. Renter blir løpende kostnadsført i regnskapet.

Banken har 5 obligasjonslån med kr. 50 millioner på hvert av lånene. Lånene har forfall hhv. 27.03.2018, 24.04.2018, 18.01.2019, 29.03.2019 og 03.04.2020. Renten er beregnet ut fra gjennomsnittlig saldo på respektive balansepostene i 2017. For inngående balanse har vi benyttet saldo til Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank pr. 31.12.2016.

NOTE 15

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	Låne beløp	Årets rentekostnad	Gjennom- snitts rente	Forfall	Valuta
Fondsobligasjon	15.000	872	5,82 %	Call 12.11.2018	NOK
Fondsobligasjon	15.000	823	5,48 %	Call 15.01.2020	NOK
Fondsobligasjon	10.000	576	5,56 %	Call 05.11.2020	NOK
Ansvarlig lån utstedt 04.05.2016	15.000	718	4,79%	Call 04.05.2026	NOK

Fondsobligasjonen på kr. 10 millioner ble utstedt 05.11.2015. Dette var en refinansiering av en fondsobligasjon som ble utstedt 20.12.2005. Denne har rentebetingelse 3 mnd. NIBOR + 450 pkt. I tillegg har banken to fondsobligasjoner med hhv. rentebetingelse med 3 mnd. NIBOR + 475 pkt. og 3 mnd. NIBOR + 400 pkt.. De har call i 2020 og 2040.

Ansvarlig lån på kr. 15 millioner ble utstedt 04.5.2016 for å sikre en økt kapitaldekning. Denne har en rentebetingelse på 3 mnd. NIBOR + 380 pkt. Renten er beregnet ut fra gjennomsnittlig saldo på respektive balansepostene i 2017.

NOTE 16

EGENKAPITAL

Spesifikasjon av endring i egenkapitalen i løpet av året.

	2017	2016
Sparebankens fond pr. 01.01	116.312	106.720
Tilført ved fusjon *)	87.489	
Årets overføring/reduksjon til Sparebankens fond	98	9.592
Gavefond pr. 31.12	200	
Sparebankens fond pr. 31.12	203.699	116.312

*) Tilført ved fusjon inkluderer netto merverdier etter skatt på kr 7,7 millioner fordelt på bygning (kr 1,1 millioner), aksjer (kr 11,1 millioner) og utlån (kr -4,5 millioner).

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 17 KAPITALDEKNING

	31.12.2017	31.12.2016
Sparebankens fond	203.697	116.312
Gavefond	200	
Immaterielle eiendeler	-377	
Ren kjernekapital før fradrag	203.520	116.312
Frادrag for ikke vesentlige investeringer	-40.707	-12.457
Netto ren kjernekapital	162.813	103.855
Fondsobligasjon (inntil 35 % av kjernekapital)	39.859	28.915
Annen kjernekapital før fradrag	39.859	28.915
Frادrag for ikke vesentlige investeringer	-5.088	-4.790
Netto kjernekapital	197.584	127.980
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjon (50 %)	14.936	14.916
Frادrag for ikke vesentlige investeringer	-5.088	-4.152
Sum tilleggskapital	9.848	10.764
Sum ansvarlig kapital	207.432	138.744
Totalt risikovektet volum (1)	1.102.845	654.336
Kapitaldekning i %	18,81 %	21,20 %
Kjernekapital i %	17,92 %	19,56 %
Ren kjernekapital i %	14,76 %	15,87 %

(1) Spesifikasjon av risikovektet volum pr. engasjementskategori:	31.12.2017	31.12.2016
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	5.617	3.209
Institusjoner	15.249	10.549
Foretak	67.016	38.342
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	750.572	456.086
Forfalte engasjementer	14.090	6.050
Obligasjoner med fortrinnsrett	6.912	2.587
Fordringer på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	3.884	
Andeler i verdipapirfond	3.679	8.280
Egenkapitalposisjoner	23.219	15.680
Øvrige engasjementer	100.715	47.035
Sum kredittrisiko	990.953	587.818
Operasjonell risiko	111.892	66.518
Totalt risikovektet volum	1.102.845	654.336

NOTE 18 GARANTIANSVAR OG ANDRE FORPLIKTELSER

Fordeling av garantiansvar:	31.12.2017	31.12.2016
Andre garantier	1.025	362
Betalingsgarantier	6.895	5.064
Kontraktsgarantier	6.423	5.305
Lånegarantier for formidlede lån til Eika Boligkreditt	10.593	8.793
Samlet garantiansvar	24.936	19.524

Betingede forpliktelser:	31.12.2017	31.12.2016
Bevilgede ikke disponerte lån og kreditter	86.062	65.311
Sum betingede forpliktelser utenom balansen	86.062	65.311

NOTE 19 GARANTIANSVAR EIKA BOLIGKREDITT

	31.12.2017	31.12.2016
Total andel av garantiramme		
Saksgaranti	1.770	3.775
Tapsgaranti	8.823	5.018
Rammeavtale		
Samlet garantiansvar og andre forpliktelser	10.593	8.793

NOTEOPPLYSNINGER

NOTE 20 ANSVARLIG KAPITAL I ANDRE SELSKAP

		31.12.2017	31.12.2016
Medlemsinnskudd i KFS		1.050	
Ansvarlig lånekapital i verdipapirer		71.236	33.030
Samlet ansvarlig kapital		72.286	33.030

NOTE 21 FUSJON OG PROFORMA SAMMENLIGNINGSTALL

Gjerstad Sparebank og Vegårshei Sparebank ble fusjonert 1. oktober 2017. Gjerstad Sparebank er overtakende bank i fusjonen og har endret navn til Østre Agder Sparebank. Regnskapsmessig er fusjonen behandlet etter oppkjøpsmetoden.

Dersom fusjonen hadde vært gjennomført med virkning fra 1. januar 2016 ville resultatregnskapet for 2017 og 2016 for den fusjonerte banken vist netto rente- og kredittprovisjonsinntekter på henholdsvis NOK 42,4 og NOK 42,0 millioner, sum driftsinntekter på henholdsvis NOK 64,3 og NOK 60,9 millioner, og resultat etter skatt på henholdsvis NOK 3,3 og NOK 14,8 millioner.

ØSTRE AGDER SPAREBANK
KONTANTSTRØMANALYSE 2017

(Beløp i hele 1000 kr)	2017	2016	2015	2014
Tilført fra årets drift (*)	5.380	9.291	6.998	6.418
Endring annen gjeld og påløpte kostnader				
forsk.betalte inntekter	2.281	1.030	-860	571
opptjente inntekter	-371	265	-112	-92
Likviditetsendring i resultatregnskapet	7.290	10.586	6.026	6.897
Endring utlån før nedskrivninger	-36.151	-54.832	-66.303	17.926
Endring kortsiktige verdipapirer	6.595	-4.144	43.521	-34.483
Endring innskudd fra og gjeld til kunder	-15.702	72.488	11.823	44.594
Endring gjeld til kredittinstitusjoner	-36.155	-48.774	-10.529	-50.213
A. Netto likviditetsendring fra virksomhet	-74.123	-24.676	-15.462	-15.279
Investering i andre varige driftsmidler	-2.410	-481	-225	-1.285
Endring langsiktige verdipapirer	-1.609	-1.081	-2.588	-237
B. Likviditetsendring vedr. investeringer	-4.019	-1.562	-2.813	-1.522
Endring sertifikatlån og obligasjonslån	50.055	50.001	21	49.946
Endring ansvarlig lånekapital	-18.890	14.973	-10.017	78
C. Likviditetsendring fra finansiering	31.166	64.974	-9.996	50.024
A+B+C Sum endring likvider	-46.977	38.736	-28.271	33.223
+ Likviditetsbeholdning 1/1	164.549	37.999	66.270	33.047
= Likviditetsbeholdning 31/12	117.573	76.735	37.999	66.270
Denne består av:	117.573	76.735	37.999	66.270
Kasse, Norges Bank, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. 1/1-17 inkluderer likviditetsbeholdning fra Vegårshei Sparebank.				
(*) Tilført fra årets drift fremkommer som følger:	2017	2016	2015	2014
Resultat før skatt	702	12.469	10.876	11.506
Betalbar skatt	-3.452	-2.606	-2.398	-3.032
Ordinære avskrivninger	1.239	796	860	746
Endring tapsavsetninger	2.414	-1.187	-2.822	-2.820
Endring pensjonsforpliktelser	-151	-181	482	18
Andre endringer ved fusjon	4.628			
Sum	5.380	9.291	6.998	6.418

Til generalforsamlingen i Østre Agder Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Østre Agder Sparebanks årsregnskap som viser et overskudd på kr 98 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av banken slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og administrerende banksjef (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i årsrapporten, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at banken ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

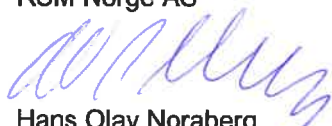
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000

«Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Arendal, 26. januar 2018
RSM Norge AS

Hans Olav Noraberg
Statsautorisert revisor

Våre lokasjoner:

Gjerstad   Vegårshei   Risør   Tvedestrand

Hovedkontor:

Postadresse: ØSTRE AGDER SPAREBANK

Telefon: 37 11 99 00

Brokelandsheia 92

Fax: 95 82 81 06

4993 SUNDEBRU

Webadresse: www.oasparebank.no

E-post: post@oasparebank.no

ØSTRE AGDER

S P A R E B A N K